

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z danom naslednjega dne ter stane mesečno na pošti K 20-00, za ino-kemstvo K 40-00, dostavljen na dom K 22-00, prejemani v upravi K 20-00, inšerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA* MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 4.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priljublje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Dopolnil se ne vračajo.

MARIBOR

Leto: III.

Maribor, sreda 18. januarja 1922.

Številka: 14.

Kriza zapadno-evropske politike.

I.

Vsi listi se počajo z vladno krizo v Franciji. Na Briandovo mesto je stopil bivši prezident Poincaré. V francoski politiki je zmagal radikalizem in se uprl angleškemu kompromisarstvu. — Zmagovalec je še enkrat izdrl svojo slavno sabljo in povedal premaganu besede, ki ne poznajo dobrodušnosti, odpuščanja in omahovanja, marveč samo trda, neizpremenljiva, na bojišču ustvarjena dejstva. Ta odločna gesta, s katero je Francija odbila poskuse zblizanja z Nemčijo, je izzvala po vsej Evropi nešteto komentarjev. Danes še ni znano, kako se bodo razvili odnosi med Francijo in Anglijo. Poincaré je že izdal svoj program: Nobenega po-
puščanja nasproti Nemčiji. Obnova Evrope se ne more izvršiti, dokler ni obnovljena Francija! S tem je postalo negotovo tudi vprašanje zasnovane konference v Genovi. Konferenca v Cannesu se je razbila, predno je dala Francija obvezno besedo. Stojimo pred novim mednarodnim položajem, ki tudi za našo državo ni brez važnosti.

Mi razumemo logiko, ki leži v potopanju Francije. Leta 1871. je Pruska premagala Francijo in ji naložila ogromno vojno odškodnino. Ko so francoski zastopniki prosili Bismarcka, naj se ozira na težki položaj Francije in so se celo razjokali pred njim, se je Bismarck ponosno vzpravljal ter jim zabramil v obraz, da politika ne pozna sentimentalnosti. Francozi so plačali ogromno vojno odškodnino in z njo omogočili ujedinjeni Nemčiji, da je razširila svoje železniško omrežje, dvignila na nesluhtno višino nemško industrijo, vzgojila armado, ki je bila prvovrstna v vsej Evropi. Brez francoske vojne odškodnine bi si Nemci nikdar ne pridobili onega položaja v svetovnem življenju, ki se ga zavzemali pred svojimi polomom v svetovni vojni. So stvari, ki se ne pozabljajo. Včasih gre projektstvo od roda do roda. Bismarckov »Vacvietis« (gorje premagancem!) je vzbudil v Franciji dobo živoga, delotvornega nacionalizma. Prvi literarni in znanstveni delavci francoskega naroda so bili indirektno v službi francoske politike, katere program sta izražali besedi: Alzacija-Lorena.

Danes je Nemčija v položaju Francije in obratno. Versajlska mirovna pogodba je spisana tako, kakor piše zmagovalec, ki se brez vsake sentimentalnosti zaveda svojih pravic. Če se danes Nemčija poteguje za ublaženje trdih mirovni pogojev in znižanje repara-cij, se nam dozdeva, da slišimo starega Thiersa. V Parizu se je Bismarck uprl na svoj meč. Spomnil je premaganca na trda dejstva, ki jih ni ustvarila spretnost diplomatov. Na dejstva, ki so vzrasla kot bolne rože na ogromnem grobu, v katerem leži na poldrug milijon Francozov in ki se razprostira čez široka opustošena ozemlja lepe in bogate severne Francije. V tem leži trda, neizprosnna logika

Masaryk povabljen h kraljevi poroki.

Potovanje Ninčiča in Pašiča v Prago. — Izmena čestitk med Benešem in Pašičem. — „Tribuna“ o zaroki.

LDU Praga, 16. januarja. (Radio-Grič.) Po informacijah „Prager Tagblatt“ pride minister za zunanje stvari dr. Ninčič v Prago početkom februarja t. l. ter izroči predsedniku Masaryku službeno povabilo k poroki Nj. Veličanstva kralja Aleksandra. Poset ministrskega predsednika Pašiča bo sledil pozneje.

LDU Beograd, 16. januarja. (Pres-biro.) Ministrski predsednik Pašič je povodom zaroke Nj. Veličanstva kralja Aleksandra prejel od ministrskega predsednika češkoslovaške republike, dr. Beneša, nastopno brzojavko: Z veseljem doznavamo, da je delo združitve, ki ste se mu posvetili Vaša domovina in Romunija, dovršeno z značilno in srečno zaroko Vašega kralja z romunsko kraljevsko princezino. Poznavajoč dobro Vaše plemenite napore, da bi ustvarili okoli Vaše države dobro harmonijo in izpopolnitev zveze, h kateri so nas vodile skupne ideje naših interesov, se vam za trud in blaginjo naših držav srdačo zahvaljujem. Politika, ki so jo zadnja tri leta vodila kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, Romunija in češkoslovaška republika, se je že ekrat svečano potrdila in ojačila. Dr. Beneš.

LDU Beograd, 16. januarja. (Pres-biro.) Ministrski predsednik Pašič je od-nosil ministrskemu predsedniku dr. Benešu nastopno brzojavko: Nj. eksce-lenci dr. Benešu, ministrskemu pred-

sedniku, Praga. Ekselencia! Hitim, da se vam pristočno zahvalim za Vaše lepe želje, izražene povodom zaroke Nj. Veličanstva kralja Aleksandra z romunsko princezino Marijo kakor tudi za usluge, ki mi jih tu pripisujete in ki predstavljajo mojo sveto dolžnost. Ta svečani dogodek pospešuje stabilnost dobrobiti naših držav ter bo kronana z ogromnim uspehom politike, v kateri so sodelovale Češkoslovaška, Romunija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Poslužujem se prilike, da vam ponovno, g. pred-sednik, zagotavljam svoje visoko spo-štovanje. Pašič.

LDU Beograd, 16. januarja. (Pres-biro.) „Tribuna“ piše povodom zaroke kralje Aleksandra: V kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev so z navdušenjem pozdravili vest o zaroki kralja Aleksandra z Marijo Romunsko. Balkan pone-hava biti Balkan. Romunija, ki so ji ne-kateri madžarski politiki pripravljali revanšo, je s tem činom pridobila močno fronto, ki hoče in želi, da s svojimi moralnimi in materijalnimi silami kon-solidira mir. S kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev prihaja Romunija v tes-nejše sodelovanje z malo antanto, ki bo v stanju, čimbolj pazi na mirne od-nošaje. Mogoče da vstopi v novi blok zveze tudi Grška. Mi najsrčneje poz-dravljamo zaroko kralja Aleksandra, ki je tako v našem kakor tudi v inte-resu Srednje Evrope.

Ministrski svet o šibeniškem incidentu.

Važna seja ministrskega sveta. — Parlamentarno delo.

Čehi o šibeniškem incidentu.

LDU Beograd, 16. jan. Ministrski svet je na svoji današnji seji posvetil polno pozornost delu v parlamentu, v katerem je na dnevnem redu razprava o vladni deklaraciji. Po vladni deklaraciji ima takoj priti zakon o poslovniku, čigar redakcija ima sedaj izvršiti poseben odbor. Min. svet smatra kot nujno, da se sprejmejo proračunske dvanajstine tu-di za marec ter da se odobri trgovinska pogodba z Nemčijo. Ko bo vse to izvršeno in bo tudi sprejet zakon o poslovniku, se zdi, da bo narodna skupščina odgodena za nekaj časa, ker je potrebno, da pregleda zakonodajni odbor zakone, ki jih je treba čimprej predložiti plenu-mu in sicer zakon o ministrski odgovor-nosti, o državnem svetu in o glavni kon-trolli. Čas med odgoditvijo dela v plenu-mu skupščine imel bi izkoristiti tudi fin. odbor, da bi bil čimprej gotov z raz-pravo o proračunu za leto 1922. Glede šibeniškega incidenta, ki še ni likvidiran, se je ministrski svet posvetoval o nači-nu, po katerem bi se ognili v bodoče vsakemu podobnemu dogodku. V tej

smeri je treba doseči z Italijo sporazum, po katerem bi mornarji italijanskih voj-nih ladij ne imeli pravice izkrcevati se na naših obalah in bi italijanske vojne ladje tudi ne imele pravice, pluti po našem morju. Predmet razprav je bila tu-di razburjajoča vest prihoda razcesarice Cite v Svico. Ministrski svet je sprejel nadalje na znanje proklamacije, ki jo je naslovil kralj povodom svoje zaroke z Marijo Romunsko na narod. Ta pro-klamacija bo sporočena narodni skup-ščini ter objavljena v „Službenih novinah“.

LDU Beograd, 16. januarja. Pres-biro poroča iz Prage: Povodom nedav-nega našega konflikta z Italijo objavlja „Tribuna“ zgodovino dogodka v Sibe-niku ter ugotavlja italijansko paritetnost v vprašanju izvršitve pogodbe. List piše med drugim: Mirovne pogodbe so svete stvari in jih morajo v prvi vrsti spošto-vati oni, ki so jih podpisali. V tem vprašanju mora biti kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev vedno gotova, da bo našla pomoč in zaslombo v Češko-slovaški.

Pred redukcijo uradništva.

LEK Beograd, 16. januarja. Danes je bilo v vseh ministrstvih končano kla-sificiranje uradništva. Posebna komisija bo pregledala te kvalifikacije ter se bo na podlagi njenih sklepov izvršila re-dukcija uradništva.

Boljševiški poraz v Georgiji.

DKU Pariz, 16. januarja. Posla-ništvo georgijske republike naznanja, da so bili ruske posadne čete v Georgiji poražene. Cela Georgija je oproščena rdečega jarma. Med ljudstvom vlada nepopisno veselje.

Povabilo Nemčije v Genovo.

DKU Berlin, 16. januarja. (Wolf.) Italijanski poslanik je predal danes zve-čer državnemu kanclerju vabilo, s kate-rim se vabi nemška vlada k soudeležbi na gospodarski konferenci v Genovi. Povabilu je priloženo besedilo sklepa, storjenega na konferenci v Cannesu dne 6. januarja 1922. V tem sklepu se poz-ivljajo k soudeležbi tudi Avstrija, Madžarska, Bolgarija in Rusija.

Kemal-paša umorjen?

DKN London, 16. januarja (brez-zično). Po poročilih iz Angore je bil paša Kemal-paša umorjen.

po znanem načelu: Zob za zob, oko za oko! Princip pravičnosti. — one pravičnosti namreč, ki izvira iz dejstev, kakršna so, in ne, kakršna bi morala biti, zahteva, da Nemčija poravnava svo-jo krivdo in odsluži naloženo ji kaznen.

Ne vemo pa, če bo ta politična logi-ka rešila Francijo in če se ujema z lo-giko splošnega položaja v Evropi. — Francoski militarizem, ki je dosegel toliko uspehov v svetovni vojni, je sode-loval pri izgradnji novega sistema Evrope. Boril se je za zrušenje milita-ristično-junkersko Nemčijo, ki je sta-vila moč nad pravico in govorila z o-stalimi narodi samo z jezikom meča. Pomagal je razdeliti habsburško mon-arhijo in ustvariti v Srednji Evropi celo vrsto nacionalnih držav. Ta milji-tarizem je užival simpatije tudi med malimi narodi, dokler je imel svoj rai-son d'etre.

Danes se v Nemčiji uveljavlja de-mokratski režim. Verjetno je, da se Poincaré ni motil, ko je nedavno napi-sal v »Revue des deux Mondes«, da v Nemčiji vlada Wirth samo na papirju in da je nemški duh še vedno pod vpli-vom Viljema II. Nikakor pa ne gre so-diti, da bi bil vsak Nемеc licemerec, Nemogoče je, da bi bila današnja nem-ška demokracija, ki si kljub vsem ovi-ram vendarle pridobiva vedno več tal, samo maska na obrazu bojovitega im-perijalista. Preveliko nezaupanje ima tako slab pogled kot prevelika radost ali pregloboka žalost. Če konsekventno razširimo načelo nezaupanja, ki vodi francoske militaristično-kapitalistične kroge v njihovi nemški in ruski politi-ki, tedaj nam ne preostane drugega, kakor da zapremo vse šole in kulturne naprave ter jih izpremenimo v vojaš-nice, tovarne pa v munjejske delavni-ce in arsenale ter se tako pripravljamo na vojno brez kraja in koneca.

Angleži so to nezaupanje premagali in njihova politika zmagovalcev se polagoma izpreminja v politiko nor-malnih državnih sosedov. Res je, da se Anglija med vojno ni pretresla v vseh svojih temeljih kakor Francija in da nima opustošenih ozemelj. Kakor pa smo razvideli iz spomenice, ki jo je Lloyd George izročil Briandu, se tudi angleška politika opira na versajlsko mirovno pogodbo, na kateri temelji novi sistem Evrope. Lloyd George mor-da ni tako konsekventen politični logi-čar kakor n. pr. Poincaré; njegovo na-ziranje pa je praktičnejše, rodovitnejše kakor Poincaréjevo. To stališče je bliž-je današnji realni situaciji, današnjim gospodarskim in političnim potrebam.

Lloyd George jamči Franciji za angleško pomoč v slučaju nemškega napada. Pripravljen je podpirati Fran-cijo pri izterjevanju reparacijskih zne-skov. Hoče pa, da Francija upošteva tudi angleške reparacijske potrebe in da se ozira na desolatne gospodarske razmere v srednji in vzhodni Evropi. Njegovo naziranje lepo karakterizirajo besede o odnosajih z Rusijo: »Rusijo moramo obnoviti ne samo iz razlogov človečnosti, marveč tudi v interesu lastnega blagostanja.«

Nikdo ne bo trdil, da narekuje

Angliji to politično taktilno etični nagibi. To bi bila iluzorna trditve. Ne moremo pa na drugi strani trditi, da je francoska politika etična in nesebična. To razmerje je pri nas te dni dobro karakteriziral publicist Milan Marjanović, ki pravi: »Jasno je, da je motiv anglosaške in motiv francoske skupine: interes. Toda s človeškega stališča je simpatičnejši in pozitivnejši oni interes, ki pravi: hočem mir, ker bi rad delal, ustvarjal in trgoval, nego interes, ki pravi: hočem pripravljeno, moč, tudi vojno, da si zagotovim rento, iz katere bom lahko živel brez čefa. Sebičnost anglosaksonskih državnikov ima v sebi konstruktivnost in pozitivnost, a sebičnost onih, katerim je ideal renta, je nizka in negativna.«

Nikdo ne more tajiti, da si je francosko-angloško-ameriška vojnna alijanca pridobila velikih zaslug za preobnovo Evrope. Storila pa je tudi mnogo napak in s svojo pasivnostjo omogočila ekstremni razvoj ruske revolucije. Da je zmagala zapadna meja Nemčije, je morala propasti vzhodna. — Rusija sme pred vsem človeštvom zahtevati, da ji Evropa priskoči na pomoč in prepreči epidemijo lakote, ki ogroža življenje 20 milijonov ljudi. Rusija, ne glede na njen tokratni režim, spada v okvir ene politike, ki danes edina lahko reši Evropo in vso civilizacijo: politike gospodarske obnove, razoroževanja, narodne vzajemnosti in pametne kanalizacije socialnih struj, ki pretresajo evropska tla.

S tega vidika nam sedanji francoski radikalizem ne more biti simpatičen. Mi hočemo verjeti, da v Evropi res nastaja nov sistem, ki bo popolnejši, kot je bil dosedanji. Če nimamo te vere, nam preostanejo samo še kasarne in kemija strupenih plinov. Kdor še danes prisega na zveličavnost militarizma in na brezpogojno nujnost narodnega šovinizma, kdor odklanja smernice sporazuma, vzajemnega dela in temeljite obnove, ta deluje roko v roki z boljševiskimi ekstremisti na uničenju sodobne civilizacije.

Preostane nam, da v luči najnovejše krize zapadno-evropske politike razsvetlamo položaj naše države, zlasti z ozirom na alternativo: Ali francoska ali angleška politika?

J-us.

Vzroki vsega naše a zla.

Pezo razdrapanih razmer, ki vladajo v vseh panogah našega javnega življenja, posebno pa v našem gospodarstvu in v naših financah, osobito

V spomin Molièrea.

Dne 31. decembra 1643. je prišlo pariško občinstvo prvič pogledat novo družbo glumcev v dvorano, ki se je navadno rabila na igranje z žogo.

V Parizu so imeli sedaj dve znameniti gledališči L'Hotel de Bourgogne in La Salle du Marais. — Novo gledališče se jima je pridružilo z imenom L'Ilustre Théâtre (Blesteno gledališče). Dolgo ni blestelo. Kmalu so igrali mladi glumci pred praznimi klopmi. Še ni minilo leto dni, že je sedel mladi začelnik tega podjetja kot kridatar v ječi za dolžnike...

Tak je bil začetek, tak je bil prvi korak v umetniški svet moza, ki mu danes slavimo tristoletnico rojstva...

Ivan Krstnik Poquelin (Poklen), imenovan navadno Molière, se je rodil dne 15. jan. 1622. v meščanski obitelji v glasovitem Collège de Clermont, kjer je učil filozof Gassendi, je dovršil svojo klasično naobrazbo, svoje pravniške nauke pa v orleanški juridični šoli, ki jo je zapustil kot licencijant prava.

Oče mu je bil tedaj še premožen, opravljal je tudi službo dvorskega lakajja. Mladi mu je umrla, ko je imela šele

34 let; zapustila mu je precejšno dedščino, ali tudi — slabo zdravje. Oče se ni mnogo ukvarjal s sinovi. Samo eno je vedno imel pred očmi: kako bi opeharil svoje otroke za materino zapuščino. Ded po materi pa se je zelo zanimal za naobrazbo svojega bistrornega vnuka; jemal ga je često s seboj v gledališče, kjer se je deček napil tiste silne ljubezni do dramatične umeinosti. Tedanja pariška gledališča so ugajala meščanskemu okusu. Prizori so se igrali na ulici. Nastopali so smešni meščani, figure, občinstvu že davno znane in mile: skopi, nekoliko prismojeni očtje; mladina, ki povzroča staršem večih veselje, včasih jezo in žalost; navihane sobarice; za smeh so skrbeli pedantni zdravnik, kratkovidni pedagog, notar, bahati vojak, ki pri prvi resni priliki odnese pete ali pa mu jih naložijo do sira. Zvito-bedasti sluga Sganarel, Skapen, Maskaril niso smeli manjkati v nobenem komadu. Njihovi dovtipi so bile navadne šale cestne banalje; danes bi jih tudi na predmestnem odru ne mogli več trpeti.

Mešcan onih dob je še bolj preziral glumca, kakor ga podcenjuje današnji »buržoaz«. Ali si moremo torej predstaviti dehtečih fraz sestavljene obljube, katere so mefali svojim poslušalcem na volilnih shodih, da si pridobe njihove kroglice, so v Beogradu — kratkoma po zabili. Mesto njih so morali prevzeti težko delo in veliko z njim zvezano odgovornost sami oni trije demokratski poslanci. Toda to še ni bilo dovolj, da so naložili vse delo tem trem, pričeli so jim tudi metati polena pod nogo ter jim to delo še oteževali. In ko so videli, da omagujejo pod težo, so pričeli trobiti med svoje razočarane volilce — Glejte jih, demokrate, oni so krivi vsega našega zla, oni so krivi, da ne napredujemo, oni so krivi padanja naše valute, oni so krivi visokih davkov, oni so krivi draginje! Kamenjajte jih! — In zaslepljeni volilci so jim verjeli in jim verujejo deloma tudi še danes ter zabavljajo čez demokrate, čez padanje naše valute, čez visoke davke, čez draginjo — itd.

Da ni pri nas vse v redu, to vemo prav dobro tudi tisti, ki ne zabavljamo, vemo pa tudi, da tega niso krivi oni trije demokratski poslanci iz Slovenije, ki delajo več nego bi smeli od njih zahtevati, ampak oni nasprotni strančiči, ki ne delajo. Če bi tudi ta poslanci delali, delali na pozitivni izgradbi naše države in ne le na puhlem opozicijskem razdiranju še onega, kar napravijo drugi, bi bilo pri nas drugače. Bistvo vsega našega zla leži ravno v tem, da polovica poslancev naše države nič ne dela in v tem, da morajo demokrate koncentrirati vse svoje delo v glavnem na to, da očuvajo državo, da ne postane žrtev razprtije Velehrvatov in Velesrbov. Leži v tem, da morajo demokrate radi te vzvišene ideje žrtvovati toliko in toliko svojih lepih načrtov in ciljev za to, da ohranijo koalicijo z radikalci ter omogočajo tako, naši državi vlado, katere bi brez te koalicije sploh ne bilo. Kako pa bi izgledala država brez vlade in koliko časa bi sploh še obstajala, o tem bi bilo škoda izgubljati besede.

Oni, ki danes zabavljajo čez demokrate, ker mislijo da sami lahko storijo vse dobro in slabo in ki zabavljajo čez valuto, davke, draginjo in vse drugo slabo — naj prično rajše zabavljati čez same sebe, ker so bili ob volitvah tako zaslepljeni, da niso hoteli poslušati naših odkritosrčnih besed ter so, mesto za demokrate, odalj svoje kroglice za prodajalce puhlih fraz, misleč, da bodo s temi frazami spremenili našo državo v raj, kjer se bo cedil sam mēd in mleko. Samospoznanje je najboljša pot k izboljšanju. Če bo šla naša javnost to pot, potem bo pri prihodnjih volitvah pokazala hrbet onim frazerjem in lenuhom, ki so se dali izvoliti samo za to, da vlečejo dnevnice in pohajajo po Beogradu. Če se bo združila vsa naša javnost krog demokratske stranke, ki je v tem zadnjem letu edina pokazala, da hoče res delati za državo in za blagor državljanov in ne za strankarsko korist par »voditeljev«, potem bo naša država kmalu ozdravela, potem se bo naša valuta kmalu dvignila, potem bo draginja kmalu prenehala.

viti jezo, bes starega Poquelina, ko mu je nadebudni pravnik zašel med to lahkoživo družino? Tako je bil hud, da mu je izplačal eno desetino materine zapuščine, devet desetih pa je ohranil zase. — In ko je po ponesrečenem poskusu z »blestečim gledališčem« sin prišel v ječo, ni maknil z mezincem zanj.

Neuspeh »blestečega gledališča« Molièrea — to ime si je bil nadel po nekem l. 1623. umrlem pisatelju — in njegovih mladih tovarišev in družic ni prestrašilo. — Če razvajeni Pariz ni hotel priznavati nove umetnosti, je vendar moralo v kakem kotu širne Francije živeti bolj zahvalno občinstvo. In tako je odpotovala vsa družba na jug. Kod je vse do leta 1653. blodila, ne vemo. Pojavljala se je zdaj v tem zdaj v onem mestu.

Okoli 1646. se je združila z Dufresneovo družbo, ki jo je vzdrževal vojvoda Eperonski. V dvanajstih letih potovanja je postajala družba vedno boljša, njena slava se je širila, rastle so pa tudi dohodki in Molièrcovo gmotno stanje mu je pridobilo spot očetovo milost; sin je kmalu podpiral lahkoživega očeta.

V prvem času je bil Molière vnet za dramo, No, njegova ne posebno leva

Zanimivosti.

Bogat rabelj. — Nadomestilo za radij. Nenavaden anonimni dar. — Predlog, da žene plačujejo alimentacije.

Najbolj produktivni rabelj do današnjega časa je bil — razen sedanjih sovjetskih krvnikov — Egiptčan Achimarni, ki je umrl l. 1912. On je v svoji dolgoletni praksi pomagal 578 osebam iz te doline solz na oni boljši svet. Onem se govori, da ni bilo bolj hladnokrvnega rablja kot je bil on. Brez vsakega najmanjšega sočutja je položil zanjko na vrat obsojenca in zategnil vrv. Dobival je za svoj krvavi posel kajpada dobro plačo, a vrh tega je še prodal obešenčevu obleko in vrv ter je dobro živel. Imel pa je še v Gizelu svojo zemljo, ki mu je tudi precej nosila. Umril je kot bogat človek ter zapustil svojim potomcem 10.000 funtov šterlingov, kar znaša v našem denarju čez 10 milijonov jugoslovenskih kron.

Znameniti francoski kemik, profesor Soeur je na zadnjem zborovanju pariške akademije znanosti izjavil, da so v belgijsk. Kongu pri Hasuli odkrili rudo, ki ima isto lastnost kakor radij, da neprenehoma širi tople žarke. — »Asolit«, kakor se ta ruda imenuje, se nahaja v precej velikih količinah, ter bo najbrže v kratkem času zamenil v bolnicah in zavodih dragoceni radij. Razlika med obema rudama je ta, da se »Asolit« mnogo hitreje porabi kakor pa radij.

Neka mlada gledališka umetnica v Chicagu je doživela te dni neugodno presenečenje. Po velikem uspehu v nekem novem komadu je sprejela takoj po predstavi v dar precej velik omot. Vesela takega priznanja je vsa radovedna začela razvijati ter našla končno lep, nov — nabit samokrés. Temu čudnemu darilu je bilo priloženo pismo, v katerem ji piše darovatelj, da upa, da bo kmalu videl njeno truplo plavati po chicaški reki.

Moški svet polagoma uvideva, da zanj ni več rešitve. Ne morejo več gospodariti svojim ženam, čeravno je Bog v rajni rekel Adamu, da je gospodar sveta. Čim bolj se veča samostalnost in enakopravnost žensk, tembolj se krši svoboda moža. Desetaj so se moški jur naško borili za svojo svobodo in za nadvlado, končno pa so uvideli, da se morajo čez se ženske že res morajo emancipirati — čimbolj zavarovati. Na to misel so prvi prišli praktični Američani. Stavili so predlog, da se razveljavi zakon, ki je do sedaj štivil »slabotnejše« ženske. Novi zakonski načrt, ki so ga predložili, predvideva med drugim, da morajo nositi ženske stroške za ločitev zakona, ter v slučaju ločitve izplačati ločenemu možu stalno vsoto za življenje ter plačati za svojega moža vse dolgove za obleko, živež in cigarete v slučaju, da bi bil dolg pri moški neiztirljiv. Torej enakopravnost v vsakem oziru!

vnanost mu ni dala uspeti; bij je svojim nelepim licem le klavern junak. Tudi se je zavzemal za naravno igranje naravno recitacijo, kar je bilo tedaj v dramski umetnosti velik greh. Da je bil patetično visokoleteče fraze tedanjih dramskih pisateljev, bi tudi sijaj »blestečega gledališča« tako hitro ne obledel. — No, kar ni bilo mogoče v dramo, je bilo priporočljivo v komediji. Italijanski komedijanti so namreč med igranjem sproti tudi ustvarjali besedilo — so torej improvizirali. In tako so smeli naravno, prostodušno govoriti. Za tako recitacijo, ki bi posnemala popolnoma navadni ljudski govor, se je boril Molière in je s svojo namero tudi prodrl. In tudi to kaže njegovo genialnost.

Začel je sam ustvarjati komedije, ker mu tedanja francoska dramatika ni nudila dovolj gradiva ali vsaj takega ne, kakršnega si je želel mladi reformator. V Lyonu so l. 1655. igrali prvo Molièreovo veseligrro »L'Etourdi«, ki je bila le predelana italijanska komedija Barbierija (»L'Inavverti«). Sijajni uspeh mu je izvalil že l. 1656. drugo komedijo, »Dépit amoureux«, in di komedijo spletk po italijanskih mo-

(Konec pril.)

Dnevna kronika.

— Delo za narod na severni meji. V Radvanju, priljubljenem nedeljskem izletišču Mariborčanov, se snuje javna šolska knjižnica. Radvanjčane je nemška šola, razna društva, zlasti pa Volksbühnerei der Südmärk skoro skozi pol stoletja odtujevala od njihove prirodne slovenske narodnosti. Prekrat je pretvoril nemško šolo v slovensko, a upliv prejšnjega pouka in mnogobrojnih drugih činiteljev je ostal še nadalje skoro neizpremenjen. Le počasi se taja led pod slabotnimi žarki sevajočega solnca ljubezni do Slovenstva. Da bi se tudi odraslim nudila sredstva, se seznaniti s slovensko knjigo ter z njeno pomočjo vzgostiti v prebivalstvu ljubezen do slovenskega jezika in do jugoslovanske države, se ustanovi v radvanjski šoli javna šolska knjižnica, ki je proračunana na 10.000 din. Zbirka po občini je z darovi učiteljstva vrednega le 300 din. Nadalje so darovali: okrajni glavar g. Lajšič 50 din., Narodna banka kraljevine SHS 50 din., Zadruga splitska banka 50 din., Ljubljanska kreditna banka 75 din., Jugoslovska Union-banka 75 din., Anglobanka 75 din., Jadranska banka 75 din., Centralna banka 75 din. Ostali denarni zavodi se še niso odzvali tozadavni prošnji. Vsem tam darovalcem najsrdečnja zahvala! Šolsko vodstvo se obrača obenem do slovenskega razumnštva s prošnjo, naj bi blagovolilo tudi ono postati sodelavec in sotrudo, da bi ji blagovolilo podariti one lepote, zabave, poučne in druge knjige, ki leže doma neuporabljene, v Radvanju bi pa kot obrednostna glavica prodajnostno služila vzbujanju in oživiljanju ljubezni do slovenskega jezika ter bi krčile prebivalstvu prerasto pot k njegovi prirodni narodnosti. S knjigo k srcu, a s srcem k narodu in domovini! Darovalci se bodo kot dobrotniki in ustanovitelji knjižnice ovekovečili v kroniki ter se bodo ob otvoritvi knjižnice hvaležno objavili v časopisu. Darovane knjige naj se blagovolji pošiljati na šolsko vodstvo v Radvanju, pošta Maribor.

— Kamniško nemškutarstvo. (Dopis). V naši vasi cvete nemškutarstvo, kakor je cveto le za časa pokojne Avstrije. Občina je v nemškutarstvih rokah. Da bo nemškutarja še bolj cvetela, je postavil župan Wegrinetz za občinskega tajnika dr. Justina, ki se posebno po gostilnah rad baha s svojim nemškoavstrijskim državljanstvom. G. Wegrinetz je nanj silno ponosen, saj dobro ve, da nova metla bolj pometa kakor pa stara. Ta nova metla ima namreč namen, pomesti iz Kamnice naše zavedne Slovence. Nasilja, katera izvršujejo naši nemškutarji tu nad nami Slovenci, presegajo vse meje. Prvi občinski svetovalec mestar Alojz Weber hodi od gostilne do gostilne, ščuva svoje ljudi na Slovence, jih meče na cesto ter dela prepire in pretepe. Očividno je, da možak ne dela na svojo roko, ampak v sporazumu s celo nemškutarstvom kamniško bando. Zadnje nedeljo je nahujskal Weber v slovenski gostilni svoje ljudi na mirne Slovence, katere so potem iztirali nasilno iz gostilne ter pri tem odstranili enemu tudi denarico s 235 din. in 100 lirami. Tako se godi nam Slovencem v Kamnici. Kljub vsem nasiljem, katera izvršujejo ti ljudje nad nami, pa znajo pred oblastjo vedno dokazati svojo nedolžnost ter očrtni Slovence kot „razgrajče“, kličejo tudi „Zivio Jugoslavija!“ samo da izgledajo še bolj „lojalni“. Take so razmere pri nas. Radovedni smo, kako dolgo bodo merodajne oblasti še trpela take škanđale ter mesto njih smatrala nas Slovence za hujskače? (Kamaica je v vsem našem severnem ozemlju najbolj zagrizeno nemškutarstveno gnezdo. Da je temu tako, smo krivi deloma sami, večinoma pa naše oblasti, ki niso nikdar znale napraviti v tem gnezdu reda. Z odločno roko bi se dalo marsikaj izpremeniti. Op. ur.)

— Kdo bo pričal pri kraljevi poroki? Takoj, ko je došla vest o zaroki kralja z rumunsko princezino Mariolo, so začeli politični krogi v Beogradu ugibati, koga si bo izbral kralj za pričal pri svoji poroki. Nekateri listi imenujejo Mülleranda in Masaryka, drugi zopet mislijo na Pašiča in predsednika na-

rodne skupščine dr. Ribarja. Razume se, da nobena teh vesti še ni potrjena.

— Odlikovanje rumunskih častnikov. Nj. Velikanstvo kralj je odlikoval člane rumunske suite in sicer generala Anglescuja z redom Belega orla I. razreda z meči, ter kapetana Kozlinskega z redom sv. Save III. razreda.

— Nov dvorni vlak. Iz Beograda se poroča, da je vlada naročila v inozemstvu nov dvorni vlak, obstoječ iz 36 razkošno opremljenih vozov. Novi dvorni vlak dospe v Beograd koncem januarja ali v začetku februarja ter se bo z njim najbrž prva peljala bodoča kraljica Jugoslavije iz Bukarešte v Beograd.

— Naša trgovska mornarica se je zopet za dve ladji pomnožila. Te dni sta dospeli v Solit v Angliji kupljeni trgovski ladji „Dubrovnik“ in „Lokrum“. Na „Dubrovniku“ je bilo natovorenih 64 vagonov angleškega premoga, na drugem pa olje, barve in drugo blago. „Dubrovnik“ je dohitel na odprtem morju silen vihar, ki ga je neznančno poškodoval.

— Masaryk potuje v Pariz. „Češko Slovo“ poroča, da se bo predsednik češkoslovaške republike koncem februarja ali v začetku marca odzval pozivu Mülleranda ter potoval v Pariz. Najbrž bo ob tej priliki posejil tudi London.

— Poslanec — zato, da vleče dnevnic. Na drugem mestu prinašamo v današnji številki članek, v katerem opozarjamo na vzroke naše krize, kjer stoji med drugim tudi, da so poslanci nekaterih naših strank iz Slovenije v Beogradu samo za to, da dobivajo dnevnic. Da je naša trditve v tem člančku resnična dokazuje znova zanimiv slučaj klerikalnega poslanca Skoberneteta, ki je prišel sedaj v zbirnico mesto samostojnega Kirbisa. Skoberneteta zahteva sedaj, da se mu izplača vse dnevnice od početka zasedanja konstituantne. Značilno!

— Odlikovanje. Minister na razpoloženju g. dr. Vekoslav Kukovec je odlikovan z redom Belega orla III. razreda. Razen njega so odlikovani tudi ostali odstopivši ministri in sicer Jovan Jovanović z redom Belega orla II. razreda, Nikola Uzunović s Karadžijevim zvezdom III. razreda, Marko Gurišić, M. Zečević, Slavko Miletić in Milivoj Jovanović pa z redom sv. Save I. razreda.

— Kralj obdaroval zagrebške akademike. V soboto so imeli zagrebški akademski ples, na kateri je poslal kralj kot svojega zastopnika, komandanta Tusakoviča ter podaril akademikom obenem tudi 20.000 K.

— Zdravstveno stanje ministra dr. Žerjave. Iz Beograda poročajo, da se zdravstveno stanje bolnega ministra dr. Žerjave obrača sicer polagoma, vendar stalno na boljše. V pondeljek popoldan so ga posejili ministri Pribečević, Spaho in dr. Karamehmedović.

— Cerkevna zaroka kralja Aleksandra. Beograjsko „Vreme“ poroča, da se v bukareških krogih trdi, da pride kralj Aleksander 19. t. m. v Bukarešto, kjer se bo cerkveno zaročil s princeso Mariolo.

— Invalidom. Pokrajinski odbor udruženja vojnih invalidov v Mariboru je sprejel na tozadavno vprašanje glede ustavitve dodatkov k pokojninam vojnih invalidov, vdov in sirot od pokrajinske uprave odgovor, da bo v najkrajšem času izšel invalidski zakon z dne 15. decembra 1921 v „Uradnem listu“. Na temelju brzojavk, ki jih je sprejela pokrajinska uprava od ministrstva za socialno politiko v Beogradu, je potrebna revizija vseh dosedanjih plačilnih nalogov, da se ugotovi pravica na dodatek z ozirom na procente, število otrok, davčno mero in pri vdovah z ozirom na starost. S tem delom je invalidski osek pokrajinske uprave za Slovenijo takoj začel ter bodo pokojnine nakazane vdovam še tekom meseca januarja, invalidom pa v februarju za oba meseca skupaj. Po novem zakonu izgube pravice do dodatkov invalidi izpod 50% (t. j. 40%, 30% itd.) delanečnosti, nadalje ne glede na delanečnosti oni invalidi, ki plačajo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka. V ta davek se ne sme računati invalidski, penzijski in osebni davki. Za podstavko se mora vzeti pla-

čani davek l. 1920-21. ne glede na morebitno poznejše zvišanje. Pravico do dodatka izgube tudi vdove brez otrok, če so mlajše kakor 45 let in če ne dokazujejo z zdravniškim spričevalom, da so za delo nesposobne. Spričevala morajo državni zdravniki izdati brezplačno ter so takse oproščena. Osebnost doklado ter doklado za otroke izpod 16 let dobivajo torej po novem zakonu še nad 50% delanečnosti invalidi, ki plačajo manj kakor 30 dinarjev davka ter nad 45 let stare in delanečnosti vdove. Dodatek za otroke po 8 in 10 dinarjev se izplača samo za tretjega in vsakega nadaljnjega otroka izpod 16 let. Oni, ki še dosedaj niso sprejeli svoje pokojnine in dodatkov, naj še torej potrpe, da se bo stvar končno in definitivno uredila.

— Špekulacije zagrebške borze onemogočajo ozdravljenje naše valute. Iz Beograda poročajo, da podpira zagrebška borza nepostavne bančne špekulacije, ki silno uplivajo na padanje naše valute. Finančno ministertvo bo podvzelo potrebne korake, da te špekulacije prepreči, če pa bi tudi ti koraki ostali brez uspeha, bo borzo kratkoma zaprlo.

— Velika tatvina v Zemunu. V nedeljo popoldne je bil okraden v Zemunu trgovec Stevo Kremenac. Okradla ga je njegova služkinja, ki je še le pred par dnevi vstopila pri njem v službo. Ko je popoldan odšla vsa družina na sprehod, je služkinja s sekuro razbila omaro, vzela iz nje 200.000 K v denarju ter razno zlatino, nakit, in perilo v skupni vrednosti blizu 1 milijon kron. Nato je zaklenila stanovanje ter s ključem vred izginila.

— Čita pod policijskim nadzorstvom. Čita Habsburg je kot bivša avstrijska cesarica sicer že vajena bivati izven svoje prestolice pod policijskim nadzorstvom, ki je vedno skrbelo za njeno osebno varnost, toda tokrat ji je menda nepričakovano pažnja švicarske policije skrajno neprijetna. Vladni svet curiškega kantona je namreč podvzel posebno mere glede nadzorstva Čite, da bi ji na ta način onemogočil razne neupovedane obiske pri kakih tujih, kakor na primer madžarskih vladah. Po izvršeni operaciji se bo morala Čita lepo vrniti v svojo novo »prestolico« na Madeiri.

— Gladni volkovi. Iz južnih krajev naše države prihajajo poročila, da so vsled debelega snega in hudega mraza pojavile celo črede gladnih volkov, katera tira glad naravnost pri belem dnevu v človeške naselbine. Ker preži na vseh potih izstradana in pobesnena zverjad, je promet na nekaterih mestih naravnost onemogočen. Volkovi so napadli in ogrižli mnogo ljudi. Ker ni izključeno, da so volkovi stekli, se morajo vsi ogriženi zdraviti v Pasteurjevem zavodu v Nišu. Tudi v okolici Sarajeva so postali volkovi ljudem nevarni, posebno pa še ponoči.

— Led na Donavi. Iz Beograda poročajo, da je radi ledu na Donavi promet parnikov med Beogradom in Pančevom ter Veliko Gradiško začasno ustavljen.

V duhu zgodovinskega poslanstva.

Da spoznamo, kako presojuje v inozemstvu pomen kraljeve zaroke, prinašamo članek češkoslov. poslanika v Bukarešti dr. Ferdinanda Veverke, ki je izšel v nedeljski „Prager Presse“.

Kralj Aleksander se je zaročil z rumunsko princezino Marijo. Ta dogodek daleko presega pomen navadne rodbinske zveze med dinastijami in lokalne važnosti, ki jo ima za obe državi. Ta dogodek je velikega pomena za vso srednjo Evropo. Češkoslovaška zunanja politika se lahko samo veselila te zaroke, ki je docela v skladu z našo politično koncepcijo. V vseh jugovzhodnih državah Evrope igra dinastični moment večkrat odločajočo vlogo, ker današnji političnostrankarski sistem vsiljuje potrebo, da se politično življenje naslanja na nestrankarsko dinastijo. Zveza med dinastijama dveh prijateljskih in zaveznih držav je tedaj velik korak k okrepljeni in konsolidaciji onega političnega telesa v srednji Evropi, ki se mu pravi mala antanta. Predstavitelji slovanstva v ju-

vzhodni Evropi se poročijo s predstavljateljico romanstva. Romunska dinastija se je danes že popolnoma vdomačila v Romuniji, vzgojila svoje otroke v romunskem duhu in reprezentira vse elemente romunske duše.

V Bukarešti sklenjeni korak otvarja novo epoho v poslanstvu balkanskih narodov, katero jim je dano po naravi in zgodovini. Romunija je s svojo medvojno in povojno politiko pokazala, da se zaveda v polni meri svojega svetovnega poslanstva, ki obstoja v tem, da posreduje med vzhodom in zapadom, med slovanskim in romanskim svetom. Enaki prirodni pogoji, zgodovina in stoletni stiki so vtisnili današnjemu romunskemu tiru precej slovanskih znakov. Če preiskujemo romunski jezik, najdemo visok odstotek slovanskih besed in pojmov. Pred par desetletji so uporabljali Romuni cirilico. Folklor nam kaže vse polno podobnosti. Tudi ena in ista vera je dokaz, da je ljudska duša enako razpoložena. Ni noben paradoks, če trdim, da obstojajo nekatera idealna področja in socialni pojavi, ki kažejo kljub romanski podlagi večjo podobnost med romunskim mentalitetom in Srbi ter Rusi, kakor obstoja med vzhodnimi in zapadnimi Slovani.

Današnja romunska politika se zaveda teh odnošajev s Slovanstvom, zato skuša odvrniti „poplavo slovanstva“ na ta način, da si iz Slovanov napravi zaveznike. S konsekvntnim in logičnim nadaljevanjem te politike v razmerju z Rusijo poslana Romunija posredovalka, ne pa njena barriera. Velika Rusija se ne bo nikdar dotikala romanskega značaja Romunije, ker je slednja že preveč izkristalizirana in preveč samozavestna. Romunija, ki se zaveda svoje naloge, je v družbi z nami posredovalka med vzhodom in zapadom, stalen, konstruktiven in za evropski koncert nepogrešljiv element. Dinastična vez z jugoslov. kraljem je mnogoobetajoč začetek tega logičnega političnega procesa. Češkoslovaška lahko mirno opazuje razvoj dogodkov v jugovzhodni Evropi.

Na križišču zgodovinskih poti in na pragu novih časov vidimo, da je bila sklenjena zveza, ki utrjuje naše nade in potrjuje smernice naše dosedanje politike

Mariborske vesti.

Maribor, 17. januarja 1922.

in Predavanje kapetana Luje Lovrića v pondeljek zvečer v Narodnem domu je bila sijajna manifestacija jugoslovske ideje. Pred nabito polno dvorano je govoril oslepeli bojevnik za svobodo Jugoslavije, o slepcu-guslarju-pevcu, ki je bil prvi in prvi nositelj jugoslovske ideje, ki je v svoji narodni pesmi zapisal našo zgodovino, tolažil, vzpodbujal, miril in junatil naš narod, ki se mu je krivil hrbet pod tujim jarmom. Slepni guslar, ki je oznanjeval stolistletja prihajajočo svobodo, ni poznal mej, ki jih danes vstvarjajo razni separatisti in zagrizeni strankarji, romal je iz kraja v kraj, od mesta do mesta, od Triglava do Vardarja, povsod oznanjujoč bratsko ljubezen in slogo. Spominjal in opisal je boje jugoslovskega dobrovoljcev, ki so žrtvovali vse za našo svobodo, spominjal na hrabro srbsko vojsko, ki je toliko in toliko pretrpela, da je nam vsem zasijalo končno solnce svobode. Toda s tem še ni vse končano. Na srbskih bajonetih in naši krvi zgrajeno mlado svobodno državo je treba utrditi, dograditi. Doživeli smo mnogo razočaranj, stotisoče naših bratov še ječi pod tujim jarmom. Ne udajmo se praznim upov in nadam, verujmo pa trdno v naše ujedinenje, v našo svobodo. Zavedajmo se, da smo Jugoslovenci, ker le ta zavest nam bo vrnila Gorico, Trst, Reko in Zadar, ki bodo, ki morajo biti zopet naši. G. Antun Ivanović-Mecger je med odmori čital par literarnih del slepega junaka, dogodke na fronti, pesmi, ki jih je pisal že slep. Kako globoka ljubezen do domovine, kako trdno upanje v svobodo se izraža v teh delih. Ginljivo je „Oče naš...“, ki je prvo delo po oslepitvi: „... temveč reši nas vsega hudega in bratskega spora, amen!“ Se bolj pa je ginljivo pismo, ki ga je pisal iz tujine svoji materi. H koncu je g. kapetan še enkrat pozval vse navzoče, naj se zavedajo, da smo ujedineni, da ni razlike med Srbi, Hrvači in Slovenci.

Torek 17. Veliki simfonični koncert v Veliki kavarni. Torek 17.

en narod, ki ga ne loči in ne sme ločiti ničesar. Zelel je, da si njegove besede, ki jih je govoril iz duše v dušo, vsak posameznik zapiše v srce, da jih posebno matere polagajo v srce svojim otrokom in Trst, Gorica, Reka in Zadar se bodo otresli tujih spon ter se vrnili v naročje majke — Jugoslavije! Burno ga je pozdravljala vsa dvorana in vsak, kdor ga je slišal govoriti, ga ne bo nikdar pozabil in s spominom nanj bodo živele tudi njegove besede, ki bodo rodile obileu sad. Le škoda, da ni bil navzoč niti eden tistih, katerim bi bile njegove besede najbolj potrebne . . .

m Vse kar je prav! piše zadnja »Straža« ter se spodtika nad zadnjim trgovskim plesom, češ, na tisoče in tisoče — tudi v Mariboru — nima niti kruha za gladno deco, mnogi zmrzujejo v nezakurjenih sobah, a demokratski sloji rajajo in divjajo . . . V naslednji vrsti pa piše: Ne pozabite na ples, ki se vrši dne 1. februarja 1922. Vstopnina samo 40 kron. Vse kar je prav! Na eni strani slikajo na zid grdo pošast — ples, a že na istem mestu vabijo na — ples. Vidi se pač, da obračajo klerikalni demagogi svoj moralni bič, kakor pač ravno veter pihal!

m Nad bankami vedno rohnijo klerikalni voditelji, bodisi na shodih ali v svojem časopisu. Bankokratstvo je pogubljenje za človeško dušo itd. kljub temu pa v njihovih vrstah bankokratstvo najlepše cvete. Za Gospodarsko banko je priromala v Maribor še Kerkova posojilnica ker »Spodnještajerska« menda ne zadostuje več. Morda osrečijo Maribor še s kako Koroščevo »hranilnico«, da bo lepše ime. Sveti Bankokracij, prosil za nas . . .!

m Občni zbor žel. pevskega društva Drava se vrši dne 20. jan. 1922. točno ob 20. uri v tajništvu ZJZ v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Odbor.

m Ne pozabite, da se vrši v sredo, dne 1. februarja Planinski ples. Vstopnina samo 40 kron. Obлека ni predpisana, a vsakdo se v planinski, naradni ali promenadni obleki najbolj zabava. Planinski kozel se je osokolil ter izda za ta večer krasen humorističen list »Planinski šalivice«. Več povejo lepaki. Prodajalca vstopnic pri vseh gg. odbornikih ter v na lepkih označenih trgovinah. Pridite!

m Opozorjamo na današnji ogles restavracije v Narodnem domu.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klubarni«.

Narodno gledališče.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši jutri, v sredo, dne 18. jan. točno ob 19. uri.

Kino.

Mestni kino. »Smrtni skok«, cirkuška drama v 6. činih, se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Sport.

: II. redni občni zbor »S. K. Koročana«, se vrši dne 18. jan. ob 20. uri v restavraciji »Maribor«. Vdružba za vse članove obvezna. Tajnik.

: Zagreb. Mlado dunajsko prvo razredno nogometno društvo »Ostmark« je minulo nedeljo porazilo zagrebško »Ilirijo« z visokim scorom 10:0! Igralo se je na popolno zasneženem igrišču. Igra se je na snegu zelo lepo razvijala. Zagrebčani se sicer niso prilagodili snežnemu terenu ravno najbolje, vendar so pokazali, da bi se tudi pri nas dalo razširiti nogometno sezono preko zime. Sodnik Mr. Casskel, angleški trener gradjanskega SK, ni zadovoljeval.

: Božič Mirko, eden najboljših jugoslovanskih igralcev, član hrvaškega akademškega sportnega kluba v Zagrebu (»H a š k«), je po dolgotrajni bolezni umrl.

: Bohinjska Bistrica in Bled zopet oživljata. Vsled zelo ugodnih zimsko-sportnih razmer je dospelo že več gostov iz cele naše kraljevine. Sankališče je izborna, tudi za smučarje je teren že ugoden. Naš Davos in St. Moritz si vsako leto večata krog občudovalcev krasote slovenskih alp.

: Avstrijska vlada je naklonila sportnim, telovadnim in turistovskim društvom 5.000.000 avstrijskih kron. Stevilo je lepo . . .

: Sport. Izšla je 1. številka s sledečo vsebino: Dr. Ciril Žižek: Pomen sportnih organizacij za razvoj sporta. — Dr. Demeter Bleiweis-Trsteniški: O nemški visoki šoli za telesne vaje. — P. V. B. Pariz: Pariško zrakoplovstvo. — Občni zbor jugosl. kolesarskega »podsava« v Ljubljani. — Občni zbor kolesarske Ilirije. — Sportna poročila. — Službene objave.

Vtisi s sovjetskega kongresa v Moskvi.

(Konec.)

Kongres se je brezskrbno smejal. Tudi Kalinin se je smejal. Minula ga je celo mrzlica, ki ga je tresla, ko je podpisal kot predsednik centralne pomožne komisije na Kramlu prvo pogodbo českoslovaške republike s sovjetsko Rusijo, pogodbo o evakuaciji 600 stradalajočih otrok iz pokrajin ob Volgi. Takrat je z gotovo neizbranimi in nepripravljenimi besedami izrazil željo o prijateljskih odnosih, tako, da bi človek sodil po ljudeh Kalininove vrste reprezentirano sovjetsko Rusijo popolnoma drugače, če bi ne sodil po svarečem geslu: »Po njihavih delih jih sodite!«

Med vso množico govornikov na kongresu, je bilo težko odkriti prihajajočo zvezdo. Večinoma so govorili zastopniki mest industrijskih centrov in industrijalnega delavskega proletarijata; malo je bilo kmetov in inteligentov, večinoma tipi govornikov-sekretarjev, profesionalnih politikov. Kongres je bil napram tem nestrpen, kakor sploh napram govornikom, ki premlevajo to, o čemer so voditelji peročali koncentrirano in umevno. Iz lož v ozadju in iz parternih sedežev prihajajoči vzkiiki so se navadno tikali govornikom dovoljenega roka, pri čemer se je popularnim in vodilnim govornikom dovoljeni rok na migljaj poslušalcev podaljšal. V pohvalo kongresa je treba omeniti, da je celo z velikim zanimanjem sledil govorom dveh nekomunističnih govornikov ter jima celo podaljšal rok ad libitum; to je bil referat profesorja Tulajkova, ki je govoril o možnosti gospodarskega povzdiga stradalajočih pokrajin in profesorja Gerova o sedanjem stanju dela elektrifikacije. S tem je dokazano, da se je kongres razen vprašanj mednarodne politike predvsem zanimal za konkretne teme. Politični frazerji so naletehi na zaprti ušesa in menda v vsej Rusiji ne bodo našli poslušalcev. Sicer pa je bil kongres v mnogih trenutkih podošen gizdavi in puhli ženski, ki hoče ob vsaki priliki slišati svojo lastno hvalo in ki si jo zna tudi izsiliti, če ne gre drugače. In Njegovo Veličanstvo, ljudstvo, je v tem oziru navadno velik absolutist.

Zelo pomembna poteza delegatov pa je bila neizmerna lakota po literaturi. Kongresna razstava, ki so jo priredili ljudski komisarji skupno z rdečo armado, je imela poseben oddelek, kjer so se delile komunistične knjige in brošure. Ta oddelek je bil v izvenkongresnih urah naravnost oblegan, delegati so nosili domov cele kopice knjig, v dvorani se je stalno slišal šum razrezavanja listov, vsak najmanjši odmor se je porabil za čitanje knjig in brošur. Kdor pozna strastne ruske kadifee, se je moral naravnost čuditi, da so bili za to določeni saloni večinoma prazni. Večinoma so ostali vsi na svojih sedežih ter čitali. Kongres je celo določil, da smejo imeti delegati izposojene knjige najdalje šest tednov, na kar jih morajo vrniti lokalnim javnim knjižnicam.

Škoda, stokrat škoda, da Rusija dosedaj ni v takem stanju in položaju, da bi lahko poslala delegate na vseruski kongres v Moskvo res kot zaupnike vsega svobodnega ruskega naroda. Koliko več veselja bi bilo potem v zlatordeči gledališki dvorani! Ne bi se tam več odigravala komedija, kakor se je več ali manj tudi tokrat, temveč bi se vršila vseruska slavnost, na katero bi se od vseh koncev ruske države prinašalo gradivo za nadaljno delo v dobrobit vsega naroda.

Gospodarstvo.

Borza 16. januarja.

Curih, devize: Berlin 2.80, Newyork 5.16, London 21.77, Pariz 41.25, Milan 22.55, Praga 8.55, Budimpešta 0.82, Zagreb 1.85, Varšava 0.18, Dunaj 0.17, avstrijske žigosane krone 0.9.

Zagreb, devize: Berlin 159-165, Milan 1262 1/2-1275, Italija ček 1260-1270, London 1215-1230, Newyork kabel 285-291, ček 285, Pariz 2350-2360, Praga 483-490, Švica 5600-5645, Dunaj 4.15-4.25, Budimpešta 46.75-47.50; v a l u t e: dolar 282 1/2-284, av. krone 4.50, češke krone 470-480, rublji 24-28, 20 K v zlatu 980-1050, funti —, franki —, napoleoni 1000-1020, marke 160-163, madžarske krone 45, lire 1245-1260.

—o—

g Generalni konzulat poljske republike v Zagrebu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je »Panstwowy Urząd Naftowy« (državni urad za promet petroleja) v Warszavi

vedel s 1. novembrom 1921 sledeče izpremembe v višini postavk izvozne pristojbine naftinih proizvodov: 1. Benzin lahak spec. tež. do 0-725 mkp. 13 za kg. Benzin srednji spec. tež. do 0-725/750 mkp. 9 za kg. Benzin težak spec. tež. do 0-750/790 mkg. 7 za kg. 2. Petrolej mkp. 5 za kg. 3. Plinsko olje spec. tež. 0/850/860 mkp. 4 za kg. 4. Kolomazno olje lahko V. do 3°E. pri 50°C. mkp. 4 za kg. 5. Kolomazno olje težko V. do 3. 1°E pri 50°C mkp. 6 za kg. 6. Vulkanovo olje mkp. 5 za kg. 7. Olje za valjke mkp. 5 za kg. 8. Parafin in sveče mkp. 12 za kg. 9. Kolomazi naftini (goudron, mazut, asfalti, olje za kurjavo) mkp. 2 za kg. 10. Vazelin mkp. 2 za kg. 11. Koks naftin mkp. 2 za kg. 12. Kolomaz trd mkp. 5 za kg. 13. Kolomaz za vozove mkp. 3 za kg. 14. Odpadki: a) Kremenjača z vsebino 3% parafina mkp. 3 za kg.; b) Odpadki pri rafineriji (kislji) z vsebino do 30% parafina mkp. 1 za kg. 14. Polfabrikati: a) rafinirano olje in ostanki s vsebino do 30% parafina mkp. 6 za kg.; b) tiskarsko olje z vsebino do 30% parafina mkp. 5 za kg. Gori navedene pristojbine za proizvode, odpremljene iz rafinerije, se bo pobiralo od vstevši 1. novembra 1921 dalje.

Glavni urednik: Radivoj Behar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

I. Mariborski blokop išče za od 1. februarja dalje dobrega

klavirskega igralca ali igralko.

Ponudbe pismeno ali ustmeno. 90

Domača hrana

pristno slovenska kuhinja.

Sprejemajo se tudi stalni naročniki (abonenti) na kosilo in večerjo (eventuelno tudi zajutrki) po zmerni ceni in brez vsakega nadlegovanja k pivaju. Na razpolago tudi brezmesna jedila, izborna domača štajerska in kranjska vina (Colaričev criček iz Gadove peči, Bizelje itd.), čitateljem na razpolago vsi slovenski dnevnik. — K obilnemu obiku vabi domače in vnanje goste. 89

Franja Jež, restavracija »Narodni dom«, Maribor

KORANIT

asbestni škriljevec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. — Tovarna v KARLOVCU (Hrvatska). —

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO

Fran Hočevar, Moste, p. Žirovnica GORENJSKO.

Stavbeniki, podjetniki in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte. 55 5-2

Tvornica kola i industrija drvene robe d. d.
Tovarna v Mariboru

izdeluje

VOZOVE,

poljedeljske v lahkem in težkem izdelovanju,

POEDINE DELE KOL,

kakor kolesa, lestve i. t. d.,

TALIGE,

ukovane in neukovane,

ROCNE VOZICKE,

vse izdelano s stroji v serijah, vsaka količina in v najkrajšem dobavnem roku.

Dopisi: TVORKOLA — MARIBOR

Poštni predal 27.

85

Mala oznanila.

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše izdelava R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 84

Učenec se išče za kolarsko obrt Stanjko Josip, Jugoslovanski trg 3. 87 4-2

Prevzamam vsakovo tno stvar po nizkih cenah za ženska in moške in tudi za prodajalce. Florijan, Šivilja, Kerkova ulica 19, na dronšču. 88

Iščemo

za posekati smrečevce, jelove ali borove gozdove pri Dravi. — Ponudbe se prosijo na

Pavel Kiss & Komp., Sombor, Bačka.